

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 8CdoR/11/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1221200596
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:1221200596.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Branislava Krála v právnej veci navrhovateľa (osoby povinnej platiť výživné) A. I., narodeného XX. V. XXXX, K., N. B. XXXX/X, zastúpeného advokátkou JUDr. Radkou Paulínyovou, Bratislava, Štefanovičova 12, proti oprávnenému S. I., narodenému XX. S. XXXX, D., N.P. H. XXXXX/X, zastúpenému advokátkou Mgr. Denisou Jánošíkovou, Bratislava, Klincová 35, o návrhu na zníženie výživného, vedenej na bývalom Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 59P/7/2021, o dovolaniach navrhovateľa a oprávneného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 10. júla 2024 sp. zn. 12CoP/15/2023, takto

rozhodol:

Dovolania navrhovateľa a oprávneného **z a m i e t a**.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 16. mája 2019, č. k. 28P/228/2017-73 návrh navrhovateľa na zníženie výživného k maloletému S. zamietol (výrok I.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.). Právne rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a zákona č. 36/2005 Z. z. zákon o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o rodine“). Vecne dôvodil, že s poukazom na citované zákonné ustanovenia a vykonané dokazovanie dospel k záveru, že návrh navrhovateľa na zníženie výživného k maloletému S. zo sumy 200 eur mesačne na sumu 30 eur mesačne je nedôvodný. Porovnávajúc pomery oboch rodičov a maloletého dieťaťa (oprávneného) v čase posledného rozhodovania o výživnom so súčasnými pomermi konštatoval, že od poslednej úpravy výživného nedošlo k podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie vyživovacej povinnosti. O trovách konania účastníkov rozhodol súd podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 10. júla 2024 sp. zn. 12CoP/15/2023 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie čiastočne mení tak, že vyživovacia povinnosť navrhovateľa voči oprávnenému sa od 01. decembra 2022 znižuje zo sumy 200 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne, ktorú je navrhovateľ povinný uhradiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk oprávneného a vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok potvrdil (výrok I.); týmto zároveň došlo k zmene rozsudok Okresného súdu Bratislava II, č. k. 28P/228/2017-73 zo 16. mája 2019 v časti určenia vyživovacej povinnosti navrhovateľa k maloletému S. (výrok II.); žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu tohto konania nepriznal (výrok III.).

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol správne, keď zamietol návrh navrhovateľa na zníženie výživného z 200 eur mesačne na sumu 30 eur mesačne k maloletému S., ktorý počas konania nadobudol plnoletosť dňa 30. júna 2023. Podstatou odvolacej argumentácie navrhovateľa bolo, že matka mu neumožňuje vstup do rodinného domu a do garáže, kde prevádzkoval svoju podnikateľskú činnosť, zhoršenie zdravotného stavu, ktoré nie je prechodné, keď jeho pracovná neschopnosť trvá od 28. novembra 2022. Zároveň poukázal na skutočnosť, že je poberateľom predčasného starobného dôchodku, aktuálne vo výške 601,30 eur mesačne. Odvolací súd nariadil v zmysle § 385 ods. 1 v spojení s § 383 CSP vo veci pojednávanie, na ktorom vec prejednal, doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi a to potvrdením Sociálnej poisťovne ústredie, Bratislava zo 17. júna 2024, potvrdením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava zo 17. júna 2024, výsluchom oprávneného a navrhovateľa a na základe zisteného skutočného stavu dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti zmeniť s poukazom na nový skutočný stav preukázaný v odvolacom konaní.

2.2. Odvolací súd považoval za nesporné, že vyživovacia povinnosť navrhovateľa k plnoletému S. bola naposledy upravená rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, č. k. 28P/228/2017-73 zo 16. mája 2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 4. júla 2019, ktorým bol vtedy maloletý S. na čas po rozvode manželstva zverený do osobnej starostlivosti matky a navrhovateľ/otec bol zaviazaný k povinnosti prispievať na výživu vtedy maloletého výživným vo výške 200 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám matky počnúc právoplatnosťou výroku o rozvode manželstva. Po rozvode manželstva žili manželia v spoločnej domácnosti ešte do februára 2020, v rodinnom dome doposiaľ býva matka s už plnoletými C. a S., navrhovateľ sa odsťahoval. Rozsah a výšku pravidelných mesačných výdavkov matky vynaložených v súvislosti so zabezpečením starostlivosti o oprávneného, príjem a výdavky matky, jej osobné a majetkové pomery súd prvej inštancie uviedol v odsekoch 10., 11., 12. a 48. preskúmaného rozsudku, na ktoré odvolací súd v podrobnostiach poukázal. Navrhovateľ ich výšku v odvolaní spochybnil, avšak bližšie nezdôvodnil. Po ich preskúmaní čo do dôvodu a výšky odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že sú bežné a zodpovedajúce veku oprávneného, dôvodne zvýšené v dôsledku návštev zubnej ambulancie a návštevy strednej školy.

2.3. Odvolací súd zistil, že navrhovateľ má zhoršený zdravotný stav (chronickú srdcovú chorobu), od roku 2017 je v dispenzárnej starostlivosti pre dyslipidémiu a arteriálnu hypertenziu, tiež u neurológa a ortopéda. Od 5. februára 2023 je poberateľom predčasného starobného dôchodku, ktorý mu bol vyplácaný vo výške 524,70 eura mesačne, od 1. júla 2023 vo výške 580,40 eura mesačne a od 1. januára 2024 vo výške 601,30 eura mesačne. Nie je poberateľom štátnych sociálnych dávok, pomoci v hmotnej núdzi ani ostatného sociálneho zabezpečenia poskytnutého Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava. Trpí zdravotnými problémami, ktoré sú dlhodobého charakteru, bol práceneschopný od 28. novembra 2022 do 1. apríla 2024, aktuálne je tiež práceneschopný. Matka bola zamestnaná s čistým mesačným príjmom od januára 2019 do júna 2019 vo výške 568 eur, od júla 2019 do marca 2020 vo výške 1 007 eur, od januára 2020 do decembra 2020 vo výške 896 eur. Z potvrdenia Sociálnej poisťovne vyplynulo že za obdobie od januára 2021 do augusta 2021 jej vymeriavací základ bol cca 1.300 eur, od septembra 2021 do novembra 2023 vo výške cca 970 eur a z potvrdenia zamestnávateľa vyplynul jej netto príjem v období od decembra 2023 do mája 2024 vo výške 951 eur. Rodičia sú spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - garáže, matka je vlastníčkou rodinného domu. Obaja majú naďalej okrem S. vyživovaciu povinnosť k plnoletej C.. Odvolací súd považoval za správne, keď súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľa na zníženie výživného v období od podania návrhu do 30. novembra 2022. Súd prvej inštancie správne ustálil, že v uvedenom období na strane účastníkov nedošlo k takej zásadnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu výšky výživného na oprávneného, a ktorá by sa výraznejšie prejavila v pomeroch účastníkov. V tomto smere odvolací súd poukázal na podrobné odôvodnenie uvedené v odseku 66., 67., 69. a 70. napadnutého rozsudku, s ktorým sa plne stotožnil.

2.4. Odvolací súd ďalej konštatoval, že musel vziať do úvahy nové skutkové tvrdenia uvádzané navrhovateľom, ktoré nastali po rozhodnutí súdu prvej inštancie a podstatným spôsobom ovplyvnili pomery na strane navrhovateľa, ktorý zostal od 28. novembra 2022 práceneschopný, práceneschopnosť trvala do 1. apríla 2024. Za uvedené obdobie nepoberal nemocenské dávky, ani dávky v hmotnej núdzi. Od 5. februára 2023 nastúpil na predčasný starobný dôchodok, ktorý mu bol od 5. februára 2023 vyplácaný vo výške 524,70 eura mesačne, od 1. júla 2023 vo výške 580,40 eura mesačne a od 1. januára 2024 vo výške 601,30 eur mesačne. Navrhovateľ nebol a nie je poberateľom štátnych sociálnych dávok, pomoci v hmotnej núdzi ani ostatného sociálneho zabezpečenia poskytnutého Úradom práce,

sociálnych vecí a rodiny Bratislava. Uvedený dôchodok je jeho jediným príjmom, pričom z dôvodu dlhodobo pretrvávajúcich zdravotných problémov a nástupu na predčasný starobný dôchodok sa jeho možnosť zamestnať sa objektívne znížila a nemožno preto ani uplatniť princíp potenciality príjmov. Túto skutočnosť odvolací súd zohľadnil tak, že za obdobie od 1. decembra 2022 znížil výživovaciú povinnosť navrhovateľa k oprávnenému na 110 eur mesačne. Na zdôraznenie správnosti takto určenej výšky výživného poznamenal, že i keď právne predpisy Slovenskej republiky neurčujú tzv. tabuľkovú úpravu výživného a určenie výživného je v zmysle zákona nutné posudzovať individuálne s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, možno dať do pozornosti Metodiku pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorá je síce materiálom odporúčacieho charakteru, jeho zámerom je však práve zjednocovanie procesných postupov a rozhodovacej praxe súdov v rodinnoprávnej agende, pričom z tejto metodiky vyplýva, že v prípade existencie dvoch výživovacích povinností potom k dieťaťu vo veku 15 - 18 rokov, navštevujúceho strednú školu, predstavuje primerané výživné cca 18 % z priemerného čistého mesačného príjmu povinného rodiča, čo v danej veci vzhľadom k ustálenému príjmu navrhovateľa predstavovalo sumu cca 110 eur. Ďalšie odvolacie argumenty odvolateľa odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. O nároku na náhradu trov tohto (prvoinštančného a odvolacieho) konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP za použitia § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok, keďže nezistil žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ (ďalej aj „dovolateľ 1/“), ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanoveniami § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhoval, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %.

3.1. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP navrhovateľ namietal zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, kedy na jednej strane súd poukazuje na Metodiku výpočtu výživného a na strane druhej nezohľadňuje nie bežný a metodikou neupravený skutkový stav na strane povinného rodiča, ktorého jediným príjmom je predčasný starobný dôchodok vo výške 379,70 eura, nakoľko exekučnými splátkami vo výške 221,60 eura bude reálne zaťažovaný do konca svojho života. Dovolateľ 1/ mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, nakoľko súd nezohľadnil nie obvyklý spôsob príjmu navrhovateľa a pri určení výšky výživného vychádzal z percentuálnych tabuliek odporúčanej výšky výživného na základe Metodiky výpočtu výživného, ktorá má mať len odporúčací charakter a nemožno ju používať na všetky prípady ako aj na prípady kedy príjem povinného rodiča je po odpočítaní exekučných zrážok vo výške životného minima pričom prijímateľom je osoba, ktorej zdravotný stav nie je postačujúci na získanie nového zamestnania a to nie len prechodne. Napriek tomu, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku je rozsiahle, úplne v ňom absentuje vyporiadanie sa s otázkou platenia výživného vo výške 110 eur na plnoletého S. a 120 eur na plnoletú C. pri čistom príjme dovolateľa 379,70 eura. Dovolateľ mal za to, že závery odvolacieho súdu vychádzajú pri výpočte výšky výživného z Metodiky výpočtu výživného, ktorá má odporúčací charakter a neupravuje spôsob výpočtu výživného pri poberaní predčasného starobného dôchodku, ktorý je postihnutý dlhodobými exekučnými zrážkami. Rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorý síce v odôvodnení konštatuje vyššie uvedený skutkový stav, ale pri samotnom výpočte výšky výživného tento už nezohľadňuje, boli porušené práva dovolateľa na spravodlivý proces.

3.2. Navrhovateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia viacerých právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, a to: 1) či je hmotnoprávne i procesnoprávne prípustné zníženie výživného súdom do výšky, ktorá postihuje finančné prostriedky nevyhnutné na uspokojenie bežných potrieb povinného rodiča t. j. pri čistom príjme starobného dôchodku 379,70 eura (po odrátaní sumy vo výške exekučných zrážok z dôchodku), 2) odvolací súd zjavne bagatelizoval význam exekučných zrážok zo starobného dôchodku vo výške 221,60 eura a povinnosť splácania exekúcií v budúcnosti t. j. povinnosti povinného rodiča z hľadiska zmeny pomerov boli vyhodnotené nesprávne pretože súd mal relevantne prihliadnúť na výšku starobného dôchodku v budúcnosti, kedy sa nepredpokladá rapidne zvýšenie starobných dôchodkov a teda zaplatenie exekúcií počas života navrhovateľa ako aj na výšku starobného dôchodku, ktorá je poukazovaná Sociálnou poisťovňou priamo navrhovateľovi vo výške 379,70 eura, 3) odvolací súd bagatelizoval zdravotný stav navrhovateľa, kedy síce konštatoval, že z dôvodu dlhodobo pretrvávajúcich zdravotných problémov a nástupu na predčasný

starobný dôchodok sa jeho možnosť zamestnať sa objektívne znížila, ale pri určení výšky výživného postupoval v súlade s Metodikou pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v roku 2024." Podľa názoru navrhovateľa odvolací súd sa nesprávne opiera o percentuálne určenie výživného v prípade existencie dvoch vyživovacích povinností pre plnoletú C.W., a plnoletého S. vo veku 15 - 18 rokov, a to vo výške cca 18 % z priemerného čistého mesačného príjmu povinného rodiča, čo v danej veci vzhľadom k ustálenému príjmu navrhovateľa predstavovalo podľa odvolacieho súdu sumu cca 110 eur. Navrhovateľ považoval za správny postup odvolacieho súdu keď o vyživovacej povinnosti postupoval v súlade s ustanoveniami § 62 ods. 1 a 2 zákona o rodine, pochybil však, keď pri určení výšky výživného striktno vychádzal z Metodiky pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a nezohľadnil individuálne pomery navrhovateľa.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie i oprávnený (ďalej aj „dovolateľ 2/“) tvrdiac dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, keď odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhoval, aby dovolací súd zrušil rozsudky oboch súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4.1. Oprávnený namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou zmätočnosti kvôli nesprávnemu vyhodnoteniu dôvodov rozhodných pre zníženie vyživovacej povinnosti povinného voči oprávnenému a odklonenia sa od ustálenej rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít. Odvolací súd nezohľadnil faktory dôležité a zásadné pre posúdenie výšky vyživovacej povinnosti povinného, a to 1) jeho celkové majetkové pomery a podnikateľskú minulosť, životný štandard, ako aj preukázané úmyselné konanie, ktorým sa snažil znížiť si svoju vyživovaciu povinnosť, 2) jeho schopnosti a možnosti sa zamestnať a dosahovať tak vyšší príjem ako je príjem z predčasného dôchodku, 3) nevysporiadal sa náležite so zdravotným stavom povinného a jeho vplyvom na potencialitu jeho príjmu; nezisťoval, prečo nepoberal sociálne dávky a nevysporiadal sa s možným nárokom povinného na invalidný dôchodok, 4) nezohľadnil odôvodnené potreby oprávneného, jeho štúdium na strednej škole a neskôr nadväzujúce štúdium na vysokej škole. Oprávnený poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 36/2010, v zmysle ktorého súdy pri posudzovaní výšky vyživovacej povinnosti povinného k dieťaťu majú dôsledne skúmať podmienky prípadného zníženia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu, nakoľko zníženie vyživovacej povinnosti nie je možné považovať za súladné s najlepšimi záujmami dieťaťa. Oprávnený mal zato, že súd bol povinný skúmať, či zdravotné problémy povinného sú tak závažné, že mu neumožňujú riadne sa zamestnať a taktiež mal skúmať z akého dôvodu požiadal povinný o predčasný starobný dôchodok. V tomto smere odvolací súd hrubým spôsobom porušil práva dovolateľa, keď zistenia súdu prvej inštancie o účelovosti konania povinného prehliadol a napriek tomu, že povinný objektívne nepreukázal dôvody na zníženie jeho vyživovacej povinnosti, o tejto odvolací súd rozhodol, a to ku dňu vystavenia potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti povinného. Oprávnený mal za to, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil začatie poberania predčasného starobného dôchodku povinným ako skutočnosť odôvodňujúcu zníženie vyživovacej povinnosti povinného napriek tomu, že skutočné majetkové pomery povinného sa začatím poberania predčasného starobného dôchodku reálne zlepšili. Odvolací súd odignoroval ustálenú rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej nástup povinného na predčasný starobný dôchodok ani dočasná práceneschopnosť trvajúca hoc aj dlhší čas (v tomto prípade od 01. decembra 2022 do apríla 2024), nemôže byť dôvodom na zníženie vyživovacej povinnosti, ak na takýto postup nie sú splnené objektívne dôvody, t. j. napríklad zlý zdravotný stav povinného, ktorý však nemôže byť odôvodnený bežnými zdravotnými komplikáciami, ktoré mu nebránia sa riadne zamestnať a vykonávať zárobkovú činnosť. Odvolací súd pochybil, keďže objektívne nezohľadnil a nevyhodnotil dôkazy o zdravotnom stave povinného a nepreskúmal dôvody, pre ktoré sa povinný vzdal lepšieho príjmu a radšej nastúpil na predčasný starobný dôchodok, ktorý nedosahuje ani 50 % potenciality príjmu povinného v jeho veku a s jeho zdravotným stavom. Dovolateľ 2/ ďalej namietal, že napadnutý rozsudok nie je dostatočne odôvodnený, keďže sa súd nevenoval vykonaným dôkazom, vydal rozsudok nezodpovedajúci najlepšiemu záujmu dovolateľa 2/ ako oprávneného poberateľa výživného. V tejto súvislosti uviedol, že v zmysle ustálenej súdnej praxe súdy prvej inštancie, ako aj odvolacie súdy rozhodujú vo veciach maloletých detí s prihliadnutím na najlepší záujem maloletého dieťaťa o ktorom rozhodujú, ako aj s prihliadnutím na ustanovenia zákona o rodine. Tento princíp bol však odvolacím súdom porušený. Oprávnený mal za to, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces prístupom a spôsobom akým odvolací súd vyhodnotil dôkazy predkladané jednotlivými stranami v konaní a taktiež nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia, ktorým bol narušený princíp právnej istoty.

5. Oprávnený vo vyjadrení k dovolaniu navrhovateľa uviedol, že s dôvodmi a odôvodnením dovolania nesúhlasí, považuje ho za účelové, rozporné s dobrými mravmi a preto ho navrhol zamietnuť. Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu oprávneného uviedol, že oprávnený v dovolaní poukazuje na nesprávne posúdenie skutkového stavu odvolacím súdom, ktorý predostiera dovolaciemu súdu ako porušenie práva oprávneného na spravodlivý súdny proces príp. zmätočnosť odôvodnenia rozsudku v odvolacom konaní. Navrhovateľ mal za to, že odvolací súd preskúmal a posúdil skutkový stav správne čo sa týka zdravotného stavu, majetkových pomerov povinného a schopnosti a možnosti zamestnať sa, pričom zohľadnil aj odôvodnené potreby oprávneného ako študenta. Preto žiadal dovolanie oprávneného zamietnuť.

6. Konanie vo veciach výživného plnoletých osôb sa od 01. júla 2016 riadi ustanoveniami CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v § 76 a § 77a obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania v posudzovanej veci; prípustnosť podaných dovolaní bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolania podali účastníci konania, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že obe dovolania treba zamietnuť.

8. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí ako/prečo v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

13. Dovolatelia 1/ a 2/ vyvodzovali prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov.

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľov 1/ a 2/, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do ich práva na spravodlivý proces.

17. Dovolateľ 1/ vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP videl v nedostatočnom odôvodnení (nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu, nesprávnom postupe odvolacieho súdu pri hodnotení dôkazov, nesúlhlasil so zisteným skutočným stavom a právnymi závermi odvolacieho súdu. Dovolateľ 2/ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou zmätočnosti kvôli nesprávnemu vyhodnoteniu dôvodov rozhodných pre zníženie výživovacej povinnosti povinného voči oprávnenému a odklonenia sa od ustálenej rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít. Mal za to, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces prístupom a spôsobom akým odvolací súd vyhodnotil dôkazy predkladané jednotlivými stranami v konaní a taktiež nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia, ktorým bol narušený princíp právnej istoty.

18. Pokiaľ dovolatelia v dovolaní vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP opierali o námietku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, k uvedenému dovolací súd uvádza, že aj keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo.

19. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa vysporiadal s dôvodom zamietnutia návrhu navrhovateľa na zníženie výživného súdom prvej inštancie (bod 26. odôvodnenia), pričom považoval, vzhľadom na zistený skutočný stav veci, za správne zamietnutie návrhu navrhovateľa na zníženie výživného iba v období od podania návrhu na zníženie výživného do 30. novembra 2022. Odvolací súd, na základe doplnenia dokazovania na odvolacom pojednávaní dňa 10. júla 2024 potvrdením Sociálnej poisťovne, ústredie, Bratislava zo 17. júna 2024, potvrdením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava zo 17. júna 2024, výsluchom navrhovateľa a oprávneného, napadnutým rozsudkom čiastočne zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. z dôvodu, že vzal do úvahy nové skutočnosti, ktoré nastali po rozhodnutí súdu prvej inštancie a ktoré podstatným spôsobom ovplyvnili pomery na

strane navrhovateľa. Vzhľadom na preukázaný skutočný stav odvolací súd znížil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči oprávnenému od 01. decembra 2022 zo sumy 200 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne, vzhľadom na skutočnosť, že otec zostal od 28. novembra 2022 do 01. apríla 2024 práceneschopný, pričom za toto obdobie nepoberal nemocenské dávky, ani dávky v hmotnej núdzi. Od 05. februára 2023 nastúpil na predčasný starobný dôchodok, ktorý je jeho jediným príjmom, pričom z dôvodu dlhodobu pretrvávajúcich zdravotných problémov a nástupu na predčasný starobný dôchodok sa jeho možnosť zamestnať sa objektívne znížila a nemožno preto ani uplatniť princíp potenciality príjmov (bod 27. rozsudku). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva výška príjmu navrhovateľa (starobný dôchodok), vyplácaný od 01. januára 2024 v sume 601,30 eura, z ktorého odvolací súd stanovil výživné na oprávneného. Vo vzťahu k námietke navrhovateľa, týkajúcej sa zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, kedy na jednej strane poukazuje na Metodiku výpočtu výživného a na strane druhej nezohľadňuje nie bežný a metodikou neupravený skutkový stav na strane povinného rodiča, ktorého jediným príjmom je predčasný starobný dôchodok vo výške 379,70 eur (znížený o exekučné splátky 221,60 eura) dovolací súd uvádza, že exekúcie vedené proti povinnému nemožno považovať za zmenu pomerov podľa zákona o rodine, pretože exekučné zrážky sú len dôsledkom neplnenia si povinností zo strany povinného na základe rozhodnutia súdu. Dovolací súd považuje za irelevantnú i námietku navrhovateľa, že odvolací súd pri určení výšky výživného striktno vychádzal z Metodiky pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a nezohľadnil individuálne pomery navrhovateľa, nakoľko odvolací súd v bode 28 odôvodnenia rozhodnutia na uvedenú metodiku, ako materiál odporúčacieho charakteru, poukázal iba na zdôraznenie správnosti ním určenej výšky výživného, pričom konštatoval, že určenie výživného je v zmysle zákona nutné posudzovať individuálne s ohľadom na všetky okolnosti prípadu.

20. V predmetnej veci sú podľa dovolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré odvolací súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Inak povedané za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

21. Dovolací súd považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

22. Vo vzťahu k námietke dovolateľa 2/, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou zmätočnosti aj z dôvodu odklonenia sa od ustálenej rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít, dovolací súd zdôrazňuje, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti (R 24/2017).

Dovolanie podľa § 421 písm. a) b) CSP

23. Keďže konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľmi namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, dovolací súd ďalej pristúpil k skúmaniu existencie oprávneným namietaného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a navrhovateľom namietaného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

24. Oprávnený v dovolaní uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou zmätočnosti aj z dôvodu odklonenia sa od ustálenej rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít. Nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti (R 24/2017), uvedené by zodpovedalo dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Oprávnený mal za to, že odvolací súd odignoroval ustálenú rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej nástup povinného na predčasný starobný dôchodok ani dočasná práceneschopnosť trvajúca hoc aj dlhší čas, nemôže byť dôvodom na zníženie vyživovacej povinnosti, ak na takýto postup nie sú splnené objektívne dôvody. Z uvedeného vyplýva, že oprávnený namietal nedostatky v odôvodnení napadnutého rozsudku, nesprávne vyhodnotenie skutkových okolností posudzovanej veci, resp. nedostatky vo vyhodnotení dôkazov, týkajúcich sa majetkových pomerov navrhovateľa, jeho schopnosťou zamestnať sa, zdravotného stavu navrhovateľa. Dovolací súd preto zastáva názor, že takáto dovolacia argumentácia významovo nezodpovedá požiadavkám pre vymedzenie dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 v spojení s § 432 ods. 2 CSP, nakoľko správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd; skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná. Riešenie skutkovej otázky, v danom prípade posúdenie životnej úrovne navrhovateľa je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

25. Navrhovateľ vyvodzujúc dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia viacerých právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte neboli vyriešené, a to: 1) či je hmotnoprávne i procesnoprávne prípustné zníženie výživného súdom do výšky, ktorá postihuje finančné prostriedky nevyhnutné na uspokojenie bežných potrieb povinného rodiča t. j. pri čistom príjme starobného dôchodku 379,70 eura (po odrátaní sumy vo výške exekučných zrážok z dôchodku); 2) odvolací súd zjavne bagatelizoval význam exekučných zrážok zo starobného dôchodku vo výške 221,60 eura a povinnosť splácania exekúcií v budúcnosti t. j. povinnosti povinného rodiča z hľadiska zmeny pomerov boli vyhodnotené nesprávne pretože súd mal relevantne prihliadnuť na výšku starobného dôchodku v budúcnosti, kedy sa nepredpokladá rapidne zvýšenie starobných dôchodkov a teda zaplatenie exekúcií počas života navrhovateľa ako aj na výšku starobného dôchodku, ktorá je poukazovaná Sociálnou poisťovňou priamo navrhovateľovi vo výške 379,70 eura; 3) odvolací súd bagatelizoval zdravotný stav navrhovateľa, kedy síce konštatoval, že z dôvodu dlhodobo pretrvávajúcich zdravotných problémov a nástupu na predčasný starobný dôchodok sa jeho možnosť zamestnať sa objektívne znížila, ale pri určení výšky výživného postupoval v súlade s Metodikou pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v roku 2024." Podľa názoru navrhovateľa odvolací súd sa nesprávne opiera o percentuálne určenie výživného v prípade existencie dvoch vyživovacích povinností pre plnoletú C., a plnoletého S. vo veku 15 - 18 rokov, a to vo výške cca 18 % z priemerného čistého mesačného príjmu povinného rodiča, čo v danej veci vzhľadom k ustálenému príjmu navrhovateľa predstavovalo podľa odvolacieho súdu sumu cca 110 eur. Navrhovateľ považoval za správny taký postup odvolacieho súdu, ktorý o vyživovacej povinnosti rozhodoval v súlade s ustanoveniami § 62 ods. 1 a 2 zákona o rodine, pochybil však, keď pri určení výšky výživného striktno vychádzal z Metodiky pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a nezohľadnil individuálne pomery navrhovateľa.

26. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

26.1. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou

relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

26.2. Prípadná právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

26.3. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

27. Vo vzťahu k navrhovateľom položenej prvej právnej otázke, či je hmotnoprávne i procesnoprávne prípustné zníženie výživného súdom do výšky, ktorá postihuje finančné prostriedky nevyhnutné na uspokojenie bežných potrieb povinného rodiča t. j. pri čistom príjme starobného dôchodku 379,70 eura (po odrátaní sumy vo výške exekučných zrážok z dôchodku) dovolací súd poukazuje na bod 27. odôvodnenia napadnutého rozsudku, z ktorého vyplýva, že odvolací súd stanovil výživné na oprávneného z príjmu navrhovateľa (starobný dôchodok) vyplácaného od 01. januára 2024 v sume 601,30 eura. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd predmetnú právnu otázku neriešil, a preto možno konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu ani nezáviselo od jej vyriešenia.

28. V druhej a tretej právnej otázke navrhovateľ namietal, že zmeny pomerov na strane povinného boli vyhodnotené nesprávne, pretože odvolací súd zjavne bagatelizoval význam exekučných zrážok zo starobného dôchodku vo výške 221,60 eura a povinnosť splácania exekúcií v budúcnosti a taktiež bagatelizoval zdravotný stav navrhovateľa, nakoľko pri určení výšky výživného postupoval v súlade s Metodikou pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v roku 2024. Dovolací súd má za to, že ani

v tomto prípade navrhovateľ nevymedzil právne otázky v súlade s § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Pokiaľ navrhovateľ namietal, že súd nevzal do úvahy exekúciu, ktorá je voči nemu vedená, a na základe ktorej sa navrhovateľovi vykonávajú zrážky, dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že uvedená okolnosť existencie dlhov a vedenej exekúcie nemôže byť v súdnej veci dostatočným dôvodom pre rozhodnutie o určení výživného v nižšej výške, nakoľko existujúci dlh, resp. vedená exekúcia je dôsledkom predchádzajúceho porušenia povinností otca platiť výživné v určenej výške a včas a je tak výsledkom jeho nedisciplinovanosti v otázke včasného plnenia si zákonných povinností. Čo sa týka námietky nesprávneho postupu odvolacieho súdu, keď pri určení výšky výživného postupoval podľa Metodiky pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v roku 2024 dovolací súd poukazuje na bod 28. napadnutého rozsudku, v ktorom odvolací súd na túto metodiku poukázal iba podporne, a to na zdôraznenie správnosti určenej výšky výživného, ku ktorej dospel po vyhodnotení nových skutkových tvrdení uvádzaných navrhovateľom, ktoré nastali po rozhodnutí súdu prvej inštancie a podstatným spôsobom ovplyvnili pomery na jeho strane. Z uvedeného vyplýva, že uvedená metodika nebola pri určení výšky výživného odvolacím súdom smerodajná. Možno potom uzavrieť, že právne otázky, na vyriešení ktorých nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorých nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), nemôžu byť považované za relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 CSP.

29. Dovolací súd považuje za potrebné poukázať na závery obsiahnuté vo viacerých rozhodnutiach, napr. sp. zn. 4Cdo/196/2017, 8Cdo/50/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017, 4Cdo/215/2022, v ktorých najvyšší súd konštatoval, že určenie výšky výživného je vždy výsledkom

posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (napr. schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Na uvedené poukázal aj samotný dovolateľ odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu z 25. septembra 2019 sp. zn. 4Cdo/148/2019). Iný výklad by viedol k rozporu so záujmami dieťaťa, ktorému sa výživné priznáva (porovnaj 8Cdo/50/2017). Každé jedno rozhodnutie o výživnom na dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj sp. zn. 5Cdo/87/2017 a sp. zn. 3Cdo/226/2017). Je preto namieste konštatovanie, že v takto vysoko individuálnej otázke (akou je určenie konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj sp. zn. 8Cdo/50/2017, 3Cdo/226/2017, 3Cdo/88/2017). V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky výživného zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy (porovnaj sp. zn. 3Cdo/226/2017).

30. Dovolací súd záverom konštatuje, že prijatý záver odvolacieho súdu o výške určeného výživného, bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia jedinečných skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Skutočnosť, že dovolatelia so záverom odvolacieho súdu a jeho odôvodnením nesúhlasia, nepostačuje sama osebe k založeniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, ktorého podstatou je nesprávne právne posúdenie veci, nie prehodnocovanie skutkových záverov a ich relevantnosti vo vzťahu k právnemu záveru odvolacieho súdu.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľmi 1/ a 2/ namietanej vade zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP. Dovolanie navrhovateľa i oprávneného uplatnené podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné. Dovolanie oprávneného uplatnené podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a dovolanie navrhovateľa uplatnené podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je prípustné, nakoľko dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, čo by bolo dôvodom na odmietnutie oboch dovolaní podľa § 447 písm. f) CSP. Vzhľadom na nedôvodnosť dovolaní podľa § 420 písm. f) CSP ale dovolací súd obe dovolania zamietol (§ 448 CSP). Dovolací súd zároveň poukazuje na svoje skoršie rozhodnutie z 28. mája 2025 sp. zn. 5CdoR/16/2024 (týkajúce sa navrhovateľa a jeho dcéry), v ktorom tam konajúci senát 5C dospel k rovnakým právnym záverom.

32. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.